

BILLEDER PÅ dit budskab

Indhold

- 1 jpeg, tiff, png eller ..?
 - 2 RGB eller CMYK?
 - 3 Hvad er det dér med "opløsning"?
 - 4 Hvor kan jeg finde billeder?
 - 5 Bedre valg af billeder til formålet
- + Husk, en god billedtekst!
 - + Forklaring på flere forkortelser

jpeg, tiff, png eller ..?

Hvilket filformat skal jeg levere til layout?

Fotos og grafik, billeder og illustrationer. Du skal anvende dem i forskellige formater alt efter, hvor du skal bruge dem, tryk, skærm og internet.

Filformatet er det navn, der står **efter** punktummet i filnavnet: Eksempelvis kan en **jpg-fil** hedde forsidebillede.jpg eller en **tiff-fil** kan hedde forsidebillede.tiff

Men det kan også være .png, .gif, .psd, .pdf, .eps eller andet.

Måske har du hørt at tiff er det ideelle format til at trykke billeder i. Men i dag er teknologien og kamerakvaliteterne så avancerede, at formatet jpg (samme som jpeg) er helt fint, også til billeder, der skal trykkes.

Png bruges ofte til skærm og internet i stedet for jpg, fordi png fylder væsentlig mindre i samme kvalitet som jpg, og derfor loader væsentlig hurtigere på skærmen i forbindelse med visning på fx en hjemmeside.

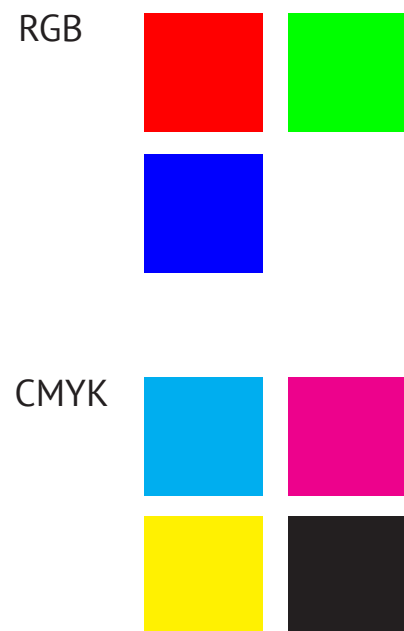
Med **jpg, tiff** og **png** arbejder vi med **bitmapgrafik**. Bitmapgrafik er altid i en given opløsning, som sætter grænsen for, hvor meget det kan forstørres uden at tabe kvalitet og se uklart og ringe ud. Fotos er som udgangs punkt bitmapgrafik.

Eps er formatet til **vektografik**: til illustrationer, infografik og logoer. Vektografik kan skaleres uendeligt op i størrelse uden at tabe kvalitet. Det vil stå skarpt helt nede fra frimærkestørrelse og op til størrelsen på en husgavl, ja uendeligt større.

RGB eller CMYK?

Grundfarver i de to farverum:

Alle digitale billeder har et såkaldt farverum. I forbindelse med layout vil vi oftest tale om 2 farverum: **RGB** og **CMYK**.

RGB står for **R**ed, **G**reen og **B**lue.

CMYK står for **C**yan, **M**agenta, **Y**ellow og **K**eycolour (sort)

Enkelt kan det siges, at farverummet RGB er det vi bruger til visning på computerskærm, og CMYK er til trykte visninger på papir, og henviser til de 4 trykfarver, som alle kulører og nuancer kan blandes af. (Og det er det samme, om det er udtrykt som RGB og CMYK eller rgb og cmyk).

Måske har du hørt noget om at billeder man afleverer til tryk SKAL være i CMYK-farver. Det er rigtigt at de færdige trykfiler, som layouteren afleverer til trykkeriet, skal være i CMYK, men dem DU afleverer til layouteren.

Hvis det er til mig, kan være hvilket som helst farverum og meget gerne RGB, hvis de billeder, du har, er det på forhånd.

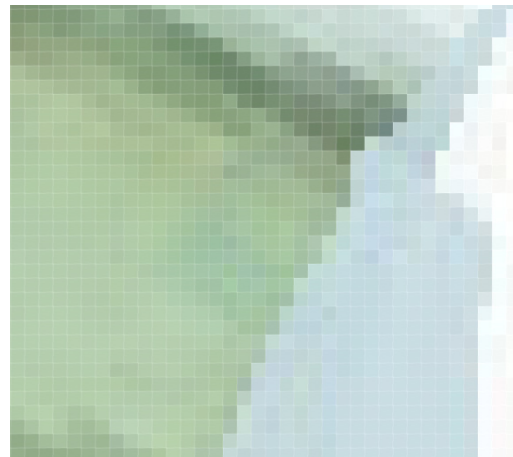
Layouteren kan lettest konvertere til det han/hun har brug for. Det behøver du ikke bekymre dig om.

Billeder du tager med digitalkameraet i telefonen og i tabletten er i RGB.

Det der med "opløsning" ...

- pixels. ppi og dpi?

Pixeleret ... et udsnit af et billede, der er forstørret mere end opløsningen kan klare.

En pixel (forkortelse fra engelsk picture + element) er en af de mange prikker, punkter eller ensartet farvede felter, der tilsammen som en udgør et billede eller hele indholdet af en skærm. En pixel er den mindste enhed, der kan indscannes, vises på skærmen/displayet eller udskrives på en printer.

Jo flere pixels der bruges i et billede, jo tættere på originalbilledet kommer man. Antallet af pixels i et billede kaldes **opløsningen**. Den kan udtrykkes med:

- et enkelt tal f.eks. 7 megapixel (mest brugt i forbindelse med digitalkameraer).
- som to tal – f.eks. 1280×1024 (mest brugt om computerskærme).
- eller (almindeligvis brugt om billedopløsning for billeder på papir) et tal, f.eks. 300 ppi (antal pixel per tomme i højden og i bredden).

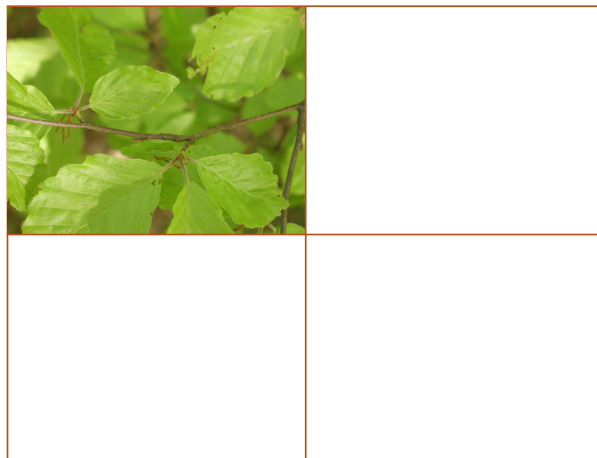
Måleenheden **ppi** (pixels per inch) der anvendes i forbindelse med computerskærme, sensorer mv., bruges ofte (fejlagtigt) i flæng med **dpi** (dots per inch), som mest anvendes i forbindelse med beskrivelse af printerens og scannerens ydeevne. En god opløsning, som en moderne printer eller scanner som minimum skal kunne præstere, er 300 dpi i begge retninger.

Kravene til opløsning varierer efter formålet. Tryk på papir kræver

Det der med opløsning

- pixels. ppi og dpi?

Som regel kan et foto trykkes en fjerdedel størrelse af det du ser på skærmen og stadig være pænt

væsentlig flere pixels pr. tomme i forhold til gengivelse på skærm for at vise et billede i samme størrelse.

Regn med at et billed du ser på internettet vil kunne gengives i tryk som **en fjerdedel** størrelse af det du ser på skærmen, for at se pænt ud i opløsningen.

Alene derfor kan det være problematisk at tage billeder fra en side på internettet til brug i din tryksag.

Hvis du kender fotografen eller ejeren af billedet og har tilladelse til at bruge det, kan du spørge om det findes i en højere opløsning. Tit er den originale fil væsentlig større end den version der ligger på nettet.

Som hovedregel skal et foto i højformat, der skal dække en A4-side i højformat fylde ca. 1 MB.
Et foto i bredformat, der skal dække en A4-side i højformat, skal så fylde **endnu mere** end 1 MB.

Se mere om formater under
5) Valg af billeder til formålet

Bedre valg af billeder til formålet

Bredformat

Læg mærke til hvilket format, der egner sig til dit formål. Skal det være højformat eller bredformat?

Hvis din forside er i højformat og billedet skal fylde hele forsiden ud, så kan der være problemer i at det billede, du vælger, er i bredformat (hvad amatør billeder ofte er).

Foto i bredformat

Højformat

For at et bredformatbillede skal passe i højden til en højformat forside, skal det skaleres så højt op, at dele af billedet rager udenfor forsideområdet.

Bredformat-billede skaleret til at passe en højformatside. Her skal du særligt tage højde for 2 ting:

- Bliver udsnittet hensigtsmæssigt?
- Er opløsningen af billedet højt nok, til at det kan forstørres tilstrækkeligt, uden at kvaliteten bliver dårlig?

Bedre valg af billeder til formålet

Når du vælger et foto til forsiden så tænk på, at det skal vække opmærksomheden hos en mulig læser - skabe interessen for at åbne og kigge ind og se mere. Og her er det godt at benytte sig af viden om, hvad der generelt fanger opmærksomheden.

Det er ikke nok at indholdet er et billede fra en aktuel begivenhed.

Vælg meget gerne billeder med mennesker på, men helst nærbilleder eller tæt beskåret.

Allerbedst fanges vores opmærksomhed af et ansigt, som har øjenkontakt med kameraet, så vi oplever det, som om han/hun ser på os.

Billeder af mennesker der har øjenkontakt med hinanden, rører hinanden eller på anden måde "har noget sammen" fortæller os en historie - ikke nødvendigvis om hovedtemaet - og vil også fange vores opmærksomhed i nogen grad.

Billeder, taget ud over et mødelokale, foredragssal eller lignende fuld af borde eller stole med mennesker, er som regel **KUN** interessant til forsiden, hvis der er et motiv i forgrunden, som er interessant og gerne skarpt. Eller hvis billedet f.eks. er taget fra en utraditionel vinkel. Eller at rummet i sig selv er interessant.

Sørg for at få fat i billeder, der er skarpe og store nok. I dag kan rigtig mange smartphones tage tilstrækkeligt store billeder.

Hvor finder jeg billeder?

Må man godt bare “låne” billeder på nettet?

- Som udgangspunkt: NEJ!

Billeder, der ligger på internettet, kan sagtens være omfattet af reglerne for copyright og må ikke gengives af andre end den, der ejer billedet. Også selvom, der ikke står copyright ved. Og det kan blive dyrt at tage chancen.

Som hovedregel bør du ikke bruge et billed til dit budskab, som du ikke specifikt ved, at du har lov til at bruge.

Derudover er der sider på nettet, som tilbyder billeder til fri brug. Og endelig er der bureauer, der tilbyder abonnementer på billedarkiver, hvor du kan søge og finde egnede fotos endda for relativt små beløb.

Du kan også finde arkiver med såkaldte “free images”, som du kan bruge gratis til ikke-commercielle formål.

Hvor finder jeg billeder?

En lille håndfuld jeg selv bruger:

www.colourbox.com (gode billige abonnementsordninger)

www.freeimages.com (gratis download af billeder til ikke-commerciel brug og billeder, der skal betales for).

http://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page (gratis download af billeder til ikke-commerciel brug)

Adobestock (Rigtig gode billeder. Også presse-aktuelle billeder. Der skal betales og krediteres for billederne (kildeangivelse), og regler for brug skal du læse igennem for hvert enkelt foto.)

Andre, gratis eller billige billeder:

www.librestock.com

www.pixabay.com

www.unsplash.com

www.freerangestock.com

www.unrestrichedstock.com

Husk, en god billedtekst!

Når du bruger billeder til en tekst, så giv dig tid til at forfatte en billedtekst. Billedtekster er med til skærpe interessen for at gå i gang med at læse teksten og give budskabet opmærksomhed. En tekst ved billedet bliver en slags "håndtag" eller "indgang", man lige starter med på vej ind i sidens indhold, også selvom den ikke er placeret først på siden.

Prøv at få skrevet en billedtekst, der ikke bare remser navnene op på de personer, der er på billedet eller bare beskriver det, man selv kan se på billedet. Benyt f.eks. billedteksten til at fortælle noget ekstra, give en ekstra oplysning eller kommentar, som måske ikke står direkte hovedteksten eller omformuler en lille relevant bid af indholdet, der kan supplere billedet i stedet for bare at beskrive indholdet af billedet. Det giver en mere spændende side.

Eksempel på hvad jeg mener med at udvikle en supplerende billedtekst (2):

(1) Svend og Karen plukker blomster.

(2) Svend og Karen elsker, når vi går aftentur på engen ved søen. Det gør vi, så tit vi kan, i løbet af sommeren.

Flere forkortelser

JPEG eller JPG

Navnet JPEG står for **Joint Photographic Experts Group** og JPEG er altså reelt ikke en type datafil, men en organisation der foreslår standarder for digital repræsentation af fotografiske billeder.

Ved computerbrug er JPEG en af de hyppigst anvendte måder at komprimere fotografiske billeder i digital form. En datafil indeholdende et billede i en JPEG-komprimeret form omtales normalt som en JPEG-fil.

PNG

PNG står for **Portable Network Graphics**. Det er et bitmap grafikformat, der er bedst til tegninger og fotografier. Formatet kan interlaces, hvilket gør, at der først vises et grovkornet billede, og efterhånden som der hentes flere data, kommer detaljerne med. PNG kan håndtere flere farver end GIF. Desuden er der i PNG mulighed for variabel transparent. **PNG** benytter i modsætning til JPEG formatet en komprimeringsmetode uden informationstab.

Kilde: Wikipedia

God fornøjelse!

- med planlægning af din tryksag. Jeg håber du har fået noget med dig du kan bruge.

Og du kan altid kontakte mig, hvis du vil vide mere om emnet eller andet vedrørende layout og trykning.

Jeg besvarer hellere end gerne din henvendelse!

Har du lyst til at snakke om din opgave?

Book femten minutters gratis rådgivning om grafisk layout!

Kontakt mig og få mine bedste tips.

**Ring til mig på telefon 20 93 81 47 – eller skriv til
am@graphiccare.dk**

Anna-Marie

Sådan bliver
bylinefotoet ...

et krydderi i layoutet

① ② ③ tips

Kender du det ?

Bylinefoto >

Byline >

Anna-Marie Møller
graphiccare.dk
tlf. 20 93 81 47

"UPS! Der skal da også lige et foto på af artiklens forfatter ... og vi har ikke lige et tidssvarende ... måske er der noget på en hjemmeside eller facebook... kan ikke lige få fat i vedkommende ... og deadline er snart, eller måske overskredet. Det er godt nok et dårligt udsnit. Det går nok. Det er jo bare et lille billede, det er jo ikke det væsentlige ved artiklens indhold ... (og han er vist heller ikke ikke så forfængelig ...)"

Virker denne tankerække bekendt?

Så vil jeg fortælle dig at få bevidste greb, kan gøre *bylinefotoet* til et krydderi på layoutet, i stedet for en hovsa-løsning, som står og "skammer" sig henne i et hjørne.

Jeg har samlet 3 tips til dig her.

God fornøjelse med læsningen. Du er velkommen til at kontakte mig, hvis der er noget du vil have uddybet.

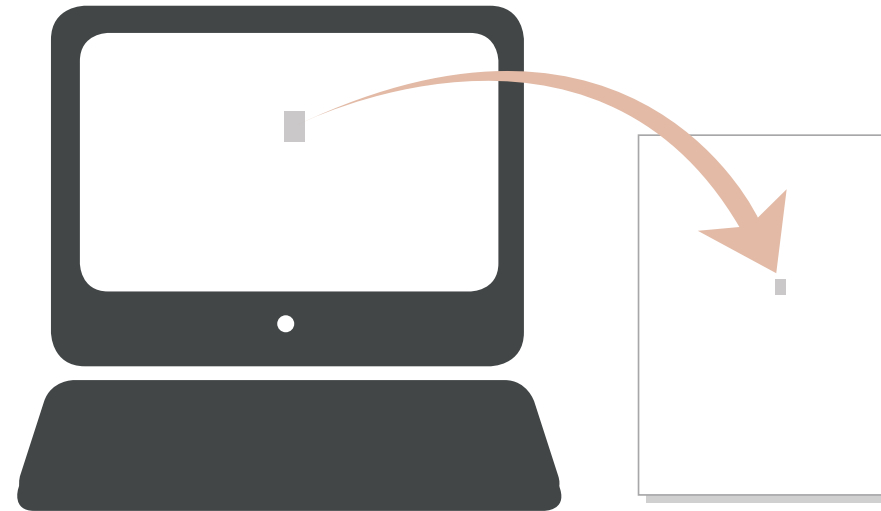
Anna-Marie

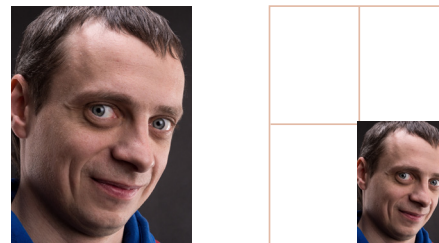
Spild ikke tiden på for små billeder

> Vi starter med min kæphest:

Hvis du tager billedet fra internettet, så er det **mest** sandsynligt, at det er for lille til at trykke med et pænt resultat.

> Regn med at et billede du ser på internettet vil kunne gengives i tryk som **en fjerdedel** størrelse af det, du ser på skærmen, for at se pænt ud i opløsningen. Ellers er der risiko for at det bliver utydeligt eller endda pixeliseret

Gå efter originalen ...

- > Spørg efter om billedet findes i en højere opløsning. Tit er den originale fil væsentlig større end den version, der ligger på nettet. Og ofte har personen endda et pressefoto, der er beregnet til trykte medier.
- > Har du lejlighed til selv at tage et foto af personen, så er det nemt at få et tilstrækkeligt højt opløst foto med de fleste mobiltelefoner.
 - Tag billedet udendørs. Det giver de bedste farver og bedste skarphed. Hvis solen er skarp kan det være en god ide at tage billedet på et sted, hvor solen skinner ikke direkte på personen.
 - Stil ikke personen klods op ad en væg, men med godt rum bagved, så baggrunden ikke forstyrrer, men trækker sig tilbage i forhold til personen i forgrunden, ved at være mere eller mindre utydelig og uden skarpe detaljer
 - Tag billedet med godt med luft om, så der er noget at beskære af.

At beskære og la' det bære!

> Byline-foto behøver jo ikke have det traditionele pasbilledeformat og det virker ofte kedeligt og tamt.

> Det er ikke vigtigt at vise alt. Dette er f.eks. nok til at man genkender personen og portrættet bliver mere personligt og vedkommende på denne måde .

> Beskær billedet utraditonelt Prøv at bruge et bredformat og asymmetri. Og lad bare fotoet få fuld spaltebredde. Det kan se ret flot ud, når det holder kant med teksten.

Skær så det bær' ! *(fortsat)*

... overraskende ...

Nogen gange kan det være interesseant at bryde det firkantede format og bruge en anden form eller ramme...

... eller fritlægge personen, og lad det stå råt ... *uden* ramme.

Tænk det med fra starten

- > Bylinefotoet er et naturligt element, som det er oplagt at bruge som krydderi i layoutet på lige fod med resten af elementerne, der indgår.

Jeg vil anbefale dig at planlægge at skaffe bylinefotos i god tid, så det ikke bare bliver "det, der nu lige kunne skaffes i sidste øjeblik".

Med baggrund i de gode råd, jeg har givet dig her, kan bylinefotoet være med at gøre layoutet mere lækkert og interessant - og dermed understøtte din tekst (endnu) bedre.

Og jeg vil selvfølgelig gerne hjælpe med selve layoutet ... og håndteringen af bylinefotos og alt andet materiale i din markedsføring.

- > Har du lyst til at snakke om din opgave?

Book femten minutters gratis rådgivning om design og grafik!

Ring til mig på telefon 20 93 81 47 – eller skriv til am@graphiccare.dk

Anna-Marie

